

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Τμήμα Γ

Ταχ. Διεύθυνση: Λ. Αλεξάνδρας 11

Τ.Κ.: 114 73

Πληροφορίες: Α. Κουλίδης

Τηλέφωνο: 210 641 7951

e-mail: sec.dipa@prv.ypeka.gr

ΠΡΟΣ: ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ

ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

sdam@sdam.gr

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Περιβαλλοντική έγκριση του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΑΙ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Την ΚΥΑ με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (Β' 1225) «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ υπ' αρ. 40238/2017 (ΦΕΚ 3759 Β/25.10.2017).
2. Την υπ' αρ. 2/2021 (Β' 45) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νικόλαο Ταγαρά».
3. Την υπ' αρ. 51875/7.5.2021 (Β' 1867) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ιωάννη Τσακίρη».
4. Το με α.π. 125/07.10.2021 έγγραφο της Συντονιστικής Επιτροπής Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, με το οποίο υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) η Στρατηγική

Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/93990/6088/08.10.2021).

5. Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/105130/6728/08.11.2021 έγγραφο της ΔΙΠΑ του ΥΠΕΝ, στο οποίο επισημάνθηκε η αναγκαιότητα συμπληρώσεων της ΣΜΠΕ του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027.
6. Το με α.π. 161/10.12.2021 έγγραφο της Συντονιστικής Επιτροπής Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, με το οποίο υποβλήθηκε εκ νέου, συμπληρωμένη η ΣΜΠΕ του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 και στο οποίο αναφέρεται η διαδικτυακή ανάρτηση της ΣΜΠΕ στην ιστοσελίδα του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/119031/7485/13.12.2021).
7. Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/123312/7743/23.12.2021 έγγραφο της ΔΙΠΑ του ΥΠΕΝ, στο οποίο αναφέρθηκε η διαδικτυακή ανάρτηση της ΣΜΠΕ (<https://sdam.gr/node/381>) και στο πλαίσιο του άρθρου 7 της ΚΥΑ υπ' αρ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006, ζητήθηκε:
  - 7.1. Από τη Συντονιστική Επιτροπή Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, ως Αρχή Σχεδιασμού, να δημοσιοποιήσει στο κοινό την έναρξη της διαβούλευσης της ΣΜΠΕ και να δώσει στο ενδιαφερόμενο κοινό την ευκαιρία να διατυπώσει τις απόψεις του.
  - 7.2. Από τα Περιφερειακά Συμβούλια Δυτικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης να διατυπώσουν τη γνώμη τους επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ και να θέσουν στη διάθεση του κοινού, όποτε ζητηθεί, τις πληροφορίες και τα στοιχεία του φακέλου ΣΜΠΕ.
  - 7.3. Από τις ακόλουθες Δημόσιες Αρχές να διατυπώσουν τη γνώμη τους επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ:
    - 7.3.1. Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
    - 7.3.2. Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
    - 7.3.3. Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
    - 7.3.4. Διεύθυνση Προστασίας Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
    - 7.3.5. Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
    - 7.3.6. Γενική Διεύθυνση Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
    - 7.3.7. Γενική Διεύθυνση Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
    - 7.3.8. Γενική Γραμματεία Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης του Υπουργείου Τουρισμού.

- 7.3.9. Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
- 7.3.10. Γενική Γραμματεία Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.
- 7.3.11. Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- 7.3.12. Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- 7.3.13. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- 7.3.14. Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- 7.3.15. Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Συνοχής του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- 7.3.16. Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- 7.3.17. Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- 7.3.18. Γενική Γραμματεία Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- 7.3.19. Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
- 7.3.20. Γενική Γραμματεία Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- 7.3.21. Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- 7.3.22. Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- 7.3.23. Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- 7.3.24. Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
- 7.3.25. Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
- 7.3.26. Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

- 7.3.27. Γενική Διεύθυνση Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας.
- 7.3.28. Γενική Διεύθυνση Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.
- 7.3.29. Γενική Διεύθυνση Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου.
- 7.3.30. Γενική Διεύθυνση Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.
8. Το με α.π. 16940/14.01.2022 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με το οποίο διαβιβάζονται οι απόψεις της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Κεντρικής Μακεδονίας επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/4023/263/17.01.2022).
9. Το με α.π. 16941/14.01.2022 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με το οποίο διαβιβάζονται οι απόψεις της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και Κυκλάδων επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/4027/264/17.01.2022).
10. Το με α.π. 2538/04.01.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, με το οποίο διαβιβάζεται το υπ' αρ 7 παραπάνω έγγραφο στις Διευθύνσεις Δασών των νομών Κρήτης προς διατύπωσης απόψεων – εισηγήσεων (α.π. ΥΠΕΝ.ΔΙΠΑ/5166/333/19.01.2022).
11. Το με α.π. 624013/25.01.2022 έγγραφο της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας, στο οποίο δεν διατυπώνεται αντίρρηση για την υλοποίηση των δράσεων και έργων του προγράμματος, με την προϋπόθεση να μην θιγούν μνημεία και ο περιβάλλον χώρος τους (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/6863/436/25.01.2022).
12. Το με α.π. 624013/19.01.2022 έγγραφο της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, με αναφορά σε μη ύπαρξη χωρικής αρμοδιότητας επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/6864/437/25.01.2022).
13. Το με α.π. 624013/26.01.2022 έγγραφο της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Θεσσαλίας και Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας, με αναφορά σε μη ύπαρξη χωρικής αρμοδιότητας επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/7321/452/28.01.2022).
14. Το από 31.01.2022 έγγραφο του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών με σχόλια επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/9181/557/02.02.2022).
15. Το α.π. 38166/01.02.2022 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με το οποίο διαβιβάζονται οι απόψεις της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Βορείου Ιονίου

και Δυτικής Μακεδονίας επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/9186/558/02.02.2022).

16. Το με α.π. 11143/04.02.2022 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Βιομηχανίας και Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με θετική γνωμοδότηση επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/10357/630/04.02.2022).
17. Το με α.π. 4816/04.02.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Νοτίου Αιγαίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, χωρίς αντίρρηση για τη ΣΜΠΕ με επισήμανση σχετικά με την ενεργειακή ασφάλεια των νησιών του Νότιου Αιγαίου (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/11084/667/07.02.2022).
18. Το με α.π. 13062/04.02.2022 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, με απόψεις επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/11199/674/07.02.2022).
19. Το με α.π. 4988/07.02.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Νοτίου Αιγαίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, με απόψεις επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/11446/693/08.02.2022).
20. Το με α.π. 18709/07.02.2022 έγγραφο - πρόσκληση συνεδρίασης της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα τη γνωμοδότηση επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/11546/704/08.02.2022).
21. Το με α.π. 624013/07.02.2022 έγγραφο της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Βορείου Αιγαίου, χωρίς αντίρρηση επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/11680/719/08.02.2022).
22. Το με α.π. 14629/1113/11.02.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοίκησης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, με συνημμένη την υπ' αρ. 5/2022/08.02.2022 (ΑΔΑ: Ψ8ΖΤ7ΛΞ-ΓΚΓ) απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Νοτίου Αιγαίου, με θετική γνωμοδότηση επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/13568/843/11.02.2022).
23. Το με α.π. 200989/15.02.2022 έγγραφο της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με συνημμένη την υπ' αρ. 2/2022 (ΑΔΑ: Ψ0Φ87ΛΨ-1ΝΕ) απόφαση της, με θετική γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/14529/904/15.02.2022).
24. Το από 15.2.2022 έγγραφο απόψεων του Συνδυασμού «Ελπίδα Για Τη Δυτική Μακεδονία» επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/14836/926/16.02.2022).
25. Το με α.π. 183/31.01.2022 έγγραφο απόψεων της Διεύθυνσης Δασών Χανίων επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/18580/1176/24.02.2022).
26. Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/19407/1252/25.02.2022 έγγραφο της ΔΙΠΑ προς τη Συντονιστική Επιτροπή Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, το οποίο αναφέρεται στην αναγκαιότητα επεξεργασίας των παρατηρήσεων διαβούλευσης επί της ΣΜΠΕ.

27. Το με α.π. 20/22.03.2022 έγγραφο της Συντονιστικής Επιτροπής Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, με το οποίο υποβάλλονται επιπλέον στοιχεία για την ενημέρωση του περιεχομένου της ΣΜΠΕ, κατόπιν επεξεργασίας των παρατηρήσεων διαβούλευσης (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/28548/1884/23.03.2022).

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

την περιβαλλοντική έγκριση του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027, βάσει της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης, με τους ακόλουθους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις, που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση και υλοποίησή του, με μέριμνα της Αρχής Σχεδιασμού, καθώς και του συνόλου των φυσικών και νομικών προσώπων που θα συμμετάσχουν στις ως άνω ενέργειες.

A. Συνοπτική περιγραφή του προγράμματος

Το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 (ΠΔΑΜ 2021-2027 εφεξής) εξυπηρετεί τον στρατηγικό στόχο της χώρας για τη δίκαιη και με διακριτό τρόπο αντιμετώπιση της απότομης μεταβολής των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών που προκαλούνται λόγω της απολιγνιτοποίησης στις περιοχές Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης, καθώς και της απόσυρσης των πετρελαϊκών σταθμών στα νησιά. Το περιεχόμενο του προγράμματος προσδιορίζεται στην Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 52/23.12.2019 (Α' 213), όπως τροποποιήθηκε με τις ΠΥΣ 1/2020 (Α' 26) και 49/2020 (Α 259) ως ένα πλέγμα μέτρων και προβλέψεων για επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα, υποδομές, αξιοποίηση τοπικών πόρων, εκπαίδευση και κατάρτιση, στήριξη της αγροτικής παραγωγής και του τουρισμού, με στόχο την αναγέννηση της τοπικής οικονομίας, την εξασφάλιση των θέσεων εργασίας και τη δημιουργία νέων μέσα από την ανάπτυξη του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα παραγωγής.

Οι περιοχές παρέμβασης του ΠΔΑΜ 2021-2027 είναι η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, οι Δήμοι Μεγαλόπολης, Γορτυνίας, Τρίπολης και Οιχαλίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και η Περιφέρεια Κρήτης.

Το ΠΔΑΜ 2021-2027 διαρθρώνεται με βάση τους ακόλουθους άξονες προτεραιότητας:

1. Ενίσχυση και προώθηση επιχειρηματικότητας
2. Ενεργειακή μετάβαση - κλιματική ουδετερότητα
3. Αναπροσαρμογή χρήσεων γης - κυκλική οικονομία
4. Δίκαιη εργασιακή μετάβαση και ενδυνάμωση ανθρωπίνου κεφαλαίου
5. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας - Ευφυείς κοινότητες
6. Τεχνική Βοήθεια

B. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

B.I. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η διάρθρωση και το περιεχόμενο του ΠΔΑΜ 2021-2027, όπως αυτό περιγράφεται στη ΣΜΠΕ δεν χρειάζεται να υποστούν διαφοροποιήσεις πριν την έγκρισή του, διότι το πρόγραμμα ενσωματώνει επαρκώς την περιβαλλοντική διάσταση.

B.II. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Για την πληρέστερη προστασία και την ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση του ΠΔΑΜ 2021-2027 θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν.

1. Η ολοκληρωμένη μέριμνα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον θα πρέπει να αποτελέσει οριζόντια απαίτηση κατά τις διαδικασίες υλοποίησης του ΠΔΑΜ 2021-2027. Για το σκοπό αυτό, η Αρχή Σχεδιασμού, στο πλαίσιο του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του προγράμματος, οφείλει να διασφαλίζει ότι οι δράσεις του προγράμματος θα χαρακτηρίζονται από επαρκή περιβαλλοντική συμβατότητα. Δομικά στοιχεία της διαδικασίας αυτής μπορούν να αποτελέσουν, ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά, τα εξής:
  - 1.1. Αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο, κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση κάθε δράσης του ΠΔΑΜ 2021-2027, έχουν ληφθεί υπόψη:
    - 1.1.1. Οι περιφερειακές και εθνικές δεσμεύσεις για την κλιματική αλλαγή, τόσο σε ό,τι αφορά στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου όσο και στην προσαρμογή στις μεταβολές που συντελέστηκαν ή επέρχονται, όπως τα παραπάνω αποτυπώνονται στα σχετικά εθνικά ή περιφερειακά σχέδια.
    - 1.1.2. Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (B' 4893/2019).
    - 1.1.3. Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (B' 185/2020).
    - 1.1.4. Το Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (B' 182/2021).
    - 1.1.5. Η εθνική στρατηγική και οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη βιοποικιλότητα.
    - 1.1.6. Το σύστημα χωρικού σχεδιασμού (ν. 4759/2020 όπως ισχύει) και τα σχέδια που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο εφαρμογής του.

- 1.1.7. Οι κατευθύνσεις και απαιτήσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Υδατικών Διαμερισμάτων των περιοχών παρέμβασης του προγράμματος.
- 1.1.8. Οι εξελίξεις στο εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν στην ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική, στο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και στη γαλάζια ανάπτυξη.
- 1.1.9. Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- 1.2. Απαίτηση ένταξης στο σχεδιασμό των δράσεων του ΠΔΑΜ 2021-2027, συστήματος διασφάλισης ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η λειτουργία των έργων που θα προκύψουν ως αποτέλεσμα των δράσεων του προγράμματος, θα χαρακτηρίζονται εξαρχής από:
  - 1.2.1. Ανταπόκριση στην αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (άρθρο 954 του Κανονισμού 2021/1060 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027), η οποία αναφέρεται στην αποφυγή σημαντικών επιβαρύνσεων σε έξι περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους (αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, αειφορική χρήση και προστασία υδάτινων και θαλάσσιων πόρων, κυκλική οικονομία, αποτροπή και έλεγχος ρύπανσης, προστασία και αποκατάσταση βιοποικιλότητας και οικοσυστημάτων).
  - 1.2.2. Εκπλήρωση των απαιτήσεων ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή (climate proofing of infrastructure), όπως αυτές προκύπτουν από τα θεσμικά, τεχνικά και καθοδηγητικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
  - 1.2.3. Συμμόρφωση στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις που θα θέτει το εκάστοτε πάγιο εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο του περιβάλλοντος και οι περιβαλλοντικοί όροι του κάθε έργου.
  - 1.2.4. Δυνατότητα και ετοιμότητα εξέλιξης προς τις απαιτήσεις που δημιουργεί η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση.
  - 1.2.5. Αποφυγή συσσωρευτικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε περιοχές αυξημένης πυκνότητας παρεμβάσεων.
  - 1.2.6. Συμβατότητα με τις ρυθμίσεις του χώρου στις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης, όπως αυτές θα προβλεφθούν στα σχετικά Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια.
2. Για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων, στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη λειτουργία των επενδύσεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΠΔΑΜ 2021-2027, θα πρέπει να ακολουθούνται οι εξής κατευθύνσεις:
  - 2.1. *Βελτιστοποίηση χωροθέτησης*: οι υποδομές και επενδύσεις θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από κατάλληλες χωροθετήσεις των εγκαταστάσεών τους, κατά

προτεραιότητα εντός οργανωμένων υποδοχέων ή εντός εκτάσεων με αυξημένη καταλληλότητα, ελαχιστοποιώντας την κατάληψη φυσικών ή ημιφυσικών εκτάσεων. Στα κριτήρια καταλληλότητας θα πρέπει να συμπεριληφθεί με αυξημένη βαρύτητα η αξιοποίηση ή/και αποκατάσταση διαταραγμένων εκτάσεων, οι οποίες απενεργοποιούνται λόγω του ενεργειακού μετασχηματισμού (π.χ. λιγνιτωρυχείων, εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, θέσεων που χρησιμοποιήθηκαν υποστηρικτικά και άλλων συναφών εκτάσεων κ.ά.).

- 2.2. *Περιορισμός κινδύνων και οχλήσεων ως προς το φυσικό περιβάλλον:* Οι υποδομές και επενδύσεις που ενισχύονται από το πρόγραμμα θα πρέπει να ενσωματώνουν σχέδια περιορισμού και αντιμετώπισης κινδύνων ρύπανσης ή καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος (δασικές εκτάσεις, αγροτικά οικοσυστήματα, θαλάσσιο περιβάλλον κ.ά.).
  - 2.3. *Αποφυγή αλλοιώσεων στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των υδάτων:* στο σχεδιασμό των υποδομών και επενδύσεων θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των μεταβολών στην ποσοτική και ποιοτική κατάσταση των υδάτων.
  - 2.4. *Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος (περιοχές παρέμβασης Αιγαίου και Κρήτης):* Η πρόληψη ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και προστασία ευαίσθητων θαλάσσιων ή παράκτιων σχηματισμών, θα πρέπει να αποτελεί απαίτηση για την ενίσχυση από το πρόγραμμα έργων ή επενδύσεων στις παρεμβάσεις που χωροθετούνται στις Περιφέρειες Βόρειου Αιγαίου, Νότιου Αιγαίου και Κρήτης.
  - 2.5. *Ενσωμάτωση περιβαλλοντικής καινοτομίας:* Στις παρεμβάσεις των πέντε πρώτων αξόνων προτεραιότητας, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η ενσωμάτωση τεχνολογιών και μεθόδων καινοτομίας με επωφελές πρόσημο για το περιβάλλον, ιδίως ως προς τις νέες, πράσινες μορφές ενέργειας, την ενεργειακή αποτελεσματικότητα και αυτονομία, την κυκλική χρήση υλικών, ενέργειας και νερού, καθώς και την πληρέστερη ένταξη των έργων στο περιβάλλον της περιοχής υποδοχής.
  - 2.6. *Προστασία της βιοποικιλότητας:* Η διαδικασία ένταξης στο πρόγραμμα θα πρέπει να ενσωματώνει κριτήρια προστασίας της βιοποικιλότητας και ανταπόκρισης των ενισχυόμενων επενδύσεων στους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, καθώς και έλεγχο συμβατότητας με τις προβλέψεις των σχεδίων διαχείρισης των επηρεαζόμενων περιοχών.
3. Τα κτίρια των επενδύσεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του προγράμματος, θα πρέπει να ανταποκρίνονται, στο μέγιστο εφικτό βαθμό, στις αρχές της πράσινης δόμησης, της ελαχιστοποιημένης κατανάλωσης ενέργειας και της κυκλικής οικονομίας.

4. Για την ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας, οι μεγάλες επενδύσεις, στην προσέλκυση των οποίων αποσκοπεί το πρόγραμμα, καθώς και οι παρεμβάσεις που σχετίζονται με τη δημιουργία ή ενίσχυση ερευνητικών κέντρων, κόμβων ή εκκολαπτηρίων νεοφυούς επιχειρηματικότητας, θα πρέπει να ενσωματώνουν μέτρα για την ενθάρρυνση και διευκόλυνση χρήση μέσω συλλογικής μετακίνησης, ποδηλάτου και άλλων τρόπων μετακίνησης που διακρίνονται από φιλικότητα προς το περιβάλλον, όπως η ηλεκτροκίνηση.
5. Η ενίσχυση της ασφάλειας ως προς την αποφυγή ατυχημάτων με επίπτωση στο περιβάλλον ή/και ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους θα πρέπει να συμπεριληφθεί μεταξύ των αρχών σχεδιασμού των παρεμβάσεων που αφορούν σε αποκατάσταση, επαναχρησιμοποίηση ή/και αναδιαμόρφωση εκτάσεων αυξημένης γεωμηχανικής ευαισθησίας, όπως εκείνες των λιγνιτωρυχείων και των αποθέσεων.
6. Στο πρόγραμμα θα πρέπει να συμπεριληφθεί μέριμνα για ενίσχυση δράσεων που αφορούν στην επιστροφή διαταραγμένων εκτάσεων στο φυσικό περιβάλλον, ιδίως εντός των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης (στις θέσεις που οι χωρικές ρυθμίσεις θα το προβλέψουν), όπως η δημιουργία δασών και υγροτόπων, είτε με απευθείας χρηματοδότηση των σχετικών έργων είτε με έμμεσες ενισχύσεις, διαμέσου αντισταθμιστικών ενεργειών ή δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρηματικών φορέων που θα ενισχυθούν από το πρόγραμμα.
7. Η εφαρμογή των προτάσεων αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διατυπώνονται στην ενότητα 9.4 της ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Γ. Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προγράμματος

1. Η παρακολούθηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του προγράμματος, θα πρέπει να πραγματοποιείται με τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων που θα καταγράφονται κατά την επιχειρησιακή παρακολούθηση υλοποίησης του προγράμματος, με ευθύνη της Αρχής Σχεδιασμού.
2. Ως εκ τούτου, στον μηχανισμό παρακολούθησης της υλοποίησης του προγράμματος θα πρέπει να ενταχθούν πρόνοιες συλλογής στοιχείων που να αφορούν:
  - 2.1. Στην εφαρμογή των όρων που τέθηκαν στην ενότητα Β.ΙΙ παραπάνω.
  - 2.2. Σε περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν ή ενισχύθηκαν από το πρόγραμμα.
3. Η συλλογή και επεξεργασία των παραπάνω στοιχείων θα πραγματοποιείται στην αρχή κάθε έτους από την έναρξη υλοποίησης του προγράμματος και τα αποτελέσματα θα αποτυπώνονται σε έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης, η οποία θα δημοσιοποιείται με ανάρτησή της στο διαδικτυακό τόπο της Αρχής Σχεδιασμού, δίνοντας παράλληλα τη

δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει τις απόψεις του για το περιεχόμενο της έκθεσης.

4. Η εφαρμογή των προτάσεων περιβαλλοντικής παρακολούθησης που διατυπώνονται στην ενότητα 9.5 της ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Δ. Χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης

Η παρούσα απόφαση ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος.

Σε περίπτωση τροποποίησης του σχεδίου, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στην ΚΥΑ με α. π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225), όπως ισχύει.

Ε. Δημοσιοποίηση και άλλες διατάξεις

Η Αρχή Σχεδιασμού προβαίνει, εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της παρούσας απόφασης, σε δημοσιοποίησή της για την ενημέρωση του κοινού, με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες εθνικής εμβέλειας, καθώς και με δημοσίευση της παρούσας στο διαδικτυακό τόπο του οικείου Υπουργείου.

Η ΣΜΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Στις πράξεις ή αποφάσεις έγκρισης του προγράμματος πρέπει να αναφέρεται ρητά η παρούσα απόφαση.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Κ. ΣΚΡΕΚΑΣ**

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
Ι. ΤΣΑΚΙΡΗΣ**

Αναρτητέα Πράξη